

5. Безпека - інвестиція, а не витрата. Вона коштує дорого, і це виправдано, але це зовсім не значить, що в неї можна вкладати нескінченно. Наступає певний момент, коли подальше збільшення витрат практично не підвищує рівень безпеки. Правильно визначити цей момент - означає працювати економічно ефективно.

6. Будь-яка система безпеки гальмує розвиток системи в цілому. Єдиний вихід - мінятися вслід за бізнесом. Прогнозувати невідоме. Найбільш ефективно управління безпекою там, де воно безпосередньо включено в бізнес-процеси. Наприклад, в корпораціях, де реалізуються значні проекти, в кожний з них включається координатор з безпеки, який відстежує ризики по своєму напрямку і ухвалює рішення, як уникнути загроз, не знижуючи ефективності і швидкості робіт.

Література

1. Економічна безпека підприємства (фірми) / В.Б. Зубок, Д.В. Зубок, Р.С. Седегов, А. Абдула; під ред. Р.С. Седегова, М.І. Теслярського, А.С. Головачева. - Мн.: Виш.шк., 1998. - 391 с.
2. Ярочкин В.І. Секьюрітологія - наука про безпеку життєдіяльності. - М.: "Вісь-89", 2000. - 400 с.
3. Концепція економічної безпеки України. Ін-т екон. прогнозування; кер. П. роєкту В.М. Геєць. - К.: Логос, 1999. - 56 с.
4. Ващекин Н.П. Безпека підприємницької діяльності: Навчальн. посібник - М.: ЗАТ Видавництво «Економіка», 2002. - 334 с.
5. Судоплатов А.П., Лекарев С.В. Безпека підприємницької діяльності: Практичний посібник. - М.: ОЛМА-ПРЕС, 2001. - 382 с.
6. Шаваев А.Г. Система боротьби з економічною розвідкою. - М.: Видавничий будинок "Правова освіта", 2000. - 240 с.
7. Рефлексивный подход: от методологии к практике/ под ред В.Е.Лепского – Мкогито-Центр, 2009, -447 с.
8. Управління системою безпеки фірми. Практичне керівництво до дії / Пучков С.І., Кузнецов С.А. - М.: АСТ-ПРЕС, 2001. - 128 с.

Ковтун Ю.В.

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ВОДНИХ РЕСУРСІВ В УКРАЇНІ

Збереження водних ресурсів, покращення їх якості є невід'ємною складовою комплексного та ефективного водокористування. В сучасних умовах необхідність активного використання економічних інструментів для покращення процесу використання водних ресурсів набуває все більшого значення. Актуальність впровадження ринкових стимулів до раціоналізації водокористу-

вання посилюється хронічним бюджетним дефіцитом України, значним скороченням державних інвестицій у водоохоронну діяльність. Впровадження надійних економічних механізмів користування водними системами уможливить формування таких умов виробничої діяльності, за яких господарюючим суб'єктам буде вигідно дотримуватись водоохоронних вимог, знижувати обсяги забруднення і запобігати його появі.

Сьогодні в Україні склалась досить складна водогосподарська і водно-екологічна ситуація. Питання охорони, ефективного використання і відновлення рівноваги навколишнього природного середовища займає одне з провідних місць в економічному, політичному і соціальному житті держави. Так, на думку, М.Хвесика Україна володіє відносно значним водоресурсним потенціалом, який тривалий час використовувався нераціонально. Починаючи з 1980 року, не відбулося суттєвих змін щодо раціоналізації та екологізації водовикористання. [6] О.Лазор вважає за найбільш невирішену проблему – пошук оптимальних підходів до екологорівноваженості та економічно ефективного використання води. [2] Г.Черевко та М.Яцків ефективно природокористування будують на принципі взаємоузгодження екологічних потреб суспільства з економічними потребами підприємства. [5] Отже, головними завданнями є розробка комплексу ефективного водокористування, який буде відповідати сучасним економічним та екологічним вимогам.

Вода використовується у всіх без винятку сферах народного господарства та сторонах життєдіяльності людини. Вона необхідна для водопостачання населення, промислових підприємств, зрошення і обводнення земель, охорони здоров'я і водного господарства.

Економічне регулювання раціонального використання й охорони вод включає: [5]

- планування й фінансування заходів щодо раціонального використання й охорони вод;
- установлення лімітів водокористування;
- установлення нормативів плати за водокористування й водоспоживання;
- установлення нормативів плати за скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти;
- надання податкових, кредитних і інших пільг при використанні безвідхідних технологій, проведенні інших заходів, коли вони дають значний ефект в області раціонального використання й охорони вод;
- покриття збитку, нанесеного водним об'єктам і здоров'ю людей через порушення вимог водного законодавства.

В економічному механізмі, що забезпечує раціональне використання й охорону водних ресурсів, особливе місце приділяється платності водокористування. [4] При цьому внесення плати за воду не звільняє водокористувачів від виконання заходів щодо раціонального використання й покриття збитку, нанесеного навколишньому середовищу.

При встановленні лімітів водокористування й визначенні прогностичних показників (обсягів водоспоживання й водовідведення) доцільно орієнтуватися як на техніко-економічні параметри виробничих потужностей і фактичний обсяг виробництва, так і на питомі екологічні показники. Нормативами для визначення обсягів водокористування в мають виступати такі показники:

- водоемкість валового внутрішнього продукту;
- інтенсивність (коефіцієнт) водовідведення (відношення обсягу скидання стічних вод до вартості ВВП);
- інтенсивність оборотного й повторно-послідовного водокористування (відношення обсягу оборотного й повторно-послідовного використання води до вартості ВВП).

Узагальненим показником ефективності використання водних ресурсів, що дозволяє зіставити обсяг витраченої води з результатами господарської діяльності, є водоемкість ВВП. Водоемкість показує, скільки водних ресурсів потрібно затратити для одержання одиниці ВВП.

У масштабах економіки країни в цілому вона може вимірятися в такий спосіб: [3]

$$W = \frac{(R_1 + R_2)}{V} \text{ (м}^3\text{/грн),}$$

де W — водоемкість валового внутрішнього продукту;

R_1 — річне споживання свіжої води;

R_2 — річний обсяг оборотного водопостачання;

V — вартість річного валового внутрішнього продукту.

Використовуючи дану формулу розрахуємо показник ефективного використання водних ресурсів України за 2005 – 2009 роки. Результати розрахунку приведено у таблиці 1. [1]

Таблиця 1

Розрахунок показників ефективності використання водних ресурсів

Показник	за 2005 – 2009 роки				
	2005 рік	2006 рік	2007 рік	2008 рік	2009 рік
Річний обсяг ВВП, млн.грн.	441452	544153	720731	948056	912563
Річне споживання води, млн.м ³	11589	11034	9973	10188	9335
Річний обсяг оборотного водопостачання, млн. м ³	41315	42345	45658	47167	47227
Показник ефективності використання водних ресурсів, м ³ /грн.	0,12	0,098	0,078	0,06	0,062

Як бачимо, щороку показник ефективності використання водних ресурсів стрімко знижується, що свідчить про знецінення використання такого вичерпного та вагомого ресурсу, як вода.

Основним резервом підвищення ефективності використання водних ресурсів є скорочення споживання в основних галузях, особливо це стосується питної води. Другий напрямок - ліквідація численних втрат води на всіх етапах її використання у виробничому та особистому споживанні.

Література

1. Валовий внутрішній продукт за категоріями кінцевого використання. [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України (Офіційний сайт). – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
2. Лазор О. Еколого-економічні підходи до реалізації екологічної політики / Лазор О., Загвойська Л. // Економіка України . – 2002. - №12. – с. 76-79.
3. Савельєв В.Ю. Екологічний менеджмент. - М.: Логос, 2001. – 265 с.
4. Стеценко Т.О. Аналіз регіональної економіки: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2002. — 116 с.
5. Черевко Г. В., Яцків М. І. Економіка природокористування. — Львів: Світ, 2000 — 208 с.
6. Хвесик М.А. Водний ресурс як складова інноваційного розвитку // Урядовий кур'єр. – 2007. – №152. – с.6.

Ковтун Ю.В., Лисенко С.М.

ЕФЕКТИВНЕ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ КП «КОМПАНІЯ «ВОДА ДОНБАСУ»

Стрімкий розвиток підприємницької діяльності в Україні супроводжується значними економічними суперечностями, зумовленими особливістю ринкової трансформації в умовах процесів глобалізації. Актуальність даної теми є те, що з переходом економіки України до ринкових відносин підвищується самостійність підприємств, їх економічна відповідальність, різко зростає значення фінансової стійкості суб'єктів господарювання. Все це зумовлює підвищення значної уваги до питань раціонального формування та використання фінансових ресурсів підприємств.

Метою даної роботи є розробка напрямів вдосконалення процесів формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Однією з найважливіших проблем, з якою стикаються вітчизняні підприємства, є недостатня ефективність організації управління їхніми фінансовими ресурсами, як базисними ресурсами, без яких неможливе функціонування та розвиток підприємства. З огляду на те, що фінансові ресурси – найважливіший чинник економічного зростання, реорганізацію управління фінансовими ресурсами підприємств необхідно сьогодні трактувати як центральну ланку усього комплексу заходів, спрямованих на його забезпечення. [4] Формування ресурс-